

Odnaka z Syreną

Spójrzmy na odznakę, która mimo niepozornego wyglądu jest nadal bardzo ważnym warszawskim odznaczeniem. Ma formę listka z wpisaną w środek archaiczną Syreną, nawiązującą kształtem do czasów z pierwszych wieków istnienia miasta.

Po drugiej wojnie światowej zaistniała potrzeba ustanowienia odznaczenia, przyznawanego osobom zasłużonym, m.in. przy odbudowie stolicy. Dokonało się to jednak dopiero w 1960 roku, kiedy odznaczenie: „za zasługi dla Warszawy” ustanowiła Stołeczna Rada Narodowa m.st. Warszawy. Odznaczenie przyznawano w trzech stopniach: złotym, srebrnym i brązowym, choć wkrótce, w roku 1968, liczbę stopni zredukowano do dwóch – złotego i srebrnego. W tej formie odznaka przyznawana jest do dzisiaj (z przerwą w latach 1999–2014, kiedy wprowadzono inną odznakę). W gronie odznaczonych/nagrodzonych znaleźli się działacze polityczni, tacy, jak: Władysław Gomułka, Józef Cyrankiewicz, Marian Spychalski, także artyści: aktorka Elżbieta Barszczewska, rzeźbiarka Ludwika Nitschowa, skrzypaczka Irena Dubiska oraz przedstawiciele różnych grup zawodowych: architekci, pracownicy budowlani, przedstawiciele warszawskich instytucji, ludzie nauki i kultury. Odznakę mogli otrzymywać również cudzoziemcy.

Warto zwrócić uwagę na okoliczności wyboru docelowego projektu, który wyłoniono w ogólnopolskim konkursie, zorganizowanym przez Zarząd Główny Związku Plastyków Artystów Polskich i Prezydium Stołecznej Rady Narodowej. Mimo że konkurs wygrała Ewelina Szczech, to ostatecznie projekt, jaki wybrano do realizacji, należał do laureata trzeciej nagrody. Był nim artysta Witold Janowski (1926–2006) - architekt, artysta, grafik, projektant plakatów i pedagog.